

" เมืองเสาดิน ถิ่นมะขามหวาน ตำนานคอยผาสุ์ เขตพระราชอุทยาน "

ข้อมูลทั่วไปของอำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน

ประวัติความเป็นมา

อำเภอพาน้อย ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดน่าน ห่างจากจังหวัดน่าน 60 กิโลเมตร เดิมเรียกว่า “แขวงศรีสะเกษ” ชาวบ้านเรียกกันว่า “บริเวณน่านใต้” ได้ยกแขวงศรีสะเกษขึ้นเป็น “อำเภอศรีสะเกษ” เมื่อปี พ.ศ. 2433 โดยมีขุนเกษตรศิริบาล เป็นนายอำเภอคนแรก ต่อมาในปี 2442 ทางราชการเห็นว่าชื่ออำเภอไปพ้องกับชื่อจังหวัดศรีสะเกษจึงได้ให้เปลี่ยนชื่อใหม่เรียกว่า “อำเภอพาน้อย” สภาพภูมิศาสตร์ อำเภอพาน้อยมีเนื้อที่ 1,409 ตารางกิโลเมตร หรือ 880,826 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า มีที่ราบสำหรับเพาะปลูกประมาณ 20% มีลักษณะพื้นที่คล้ายอ่างกั้นกระหะ มีภูเขาล้อมเป็นวงรีจากแนวทิศเหนือจรดทิศใต้

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน และอำเภอปลาจังหวัดอุดรดิตถ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และอำเภอปากท่า จังหวัดอุดรดิตถ์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่

อาชีพ

อาชีพหลัก ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยการทำนาเพื่อการค้า ปลูกพืชไร่และสวนผลไม้ ผลผลิตหลักทางการเกษตร ได้แก่ มะขามหวาน ข้าวโพดสัตว์ ถั่วเหลือง มะม่วง ยางพารา อุตสาหกรรมในครัวเรือน ทำไม้กวาด ดอกไม้ประดิษฐ์ และผ้าลายน้ำไหล ส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจยากจนถึงพออยู่พอกิน

แหล่งน้ำสำคัญ

1. ลำน้ำแหง ต้นน้ำอยู่ในเทือกเขาพื้นที่ตำบลสันทะ ไหลผ่านตำบลบัวใหญ่ ตำบลพาน้อย ตำบลศรีสะเกษ แล้วไหลลงสู่แม่น้ำน่านในเขตอำเภอเวียงสา
2. ลำน้ำหิน ต้นน้ำอยู่ในเขตตำบลสันทะ ไหลผ่านตำบลสถาน ตำบลบ่อแก้ว อำเภอนาหมื่น ตำบลเชียงของ แล้วไหลลงสู่แม่น้ำแหง
3. ลำน้ำกาด ต้นน้ำอยู่ในเขตตำบลศรีสะเกษ ไหลลงสู่ลำน้ำแหง
4. ลำน้ำหลม ต้นน้ำอยู่ในเขตตำบลสันทะ ไหลลงสู่ลำน้ำแหง
5. ลำน้ำสระ ไหลผ่านตำบลน้ำตัก และไหลไปรวมกับลำน้ำแหง ที่บริเวณหน้าอ่างเก็บน้ำแหง
6. อ่างเก็บน้ำแหง เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง กั้นแม่น้ำแหงมีความจุ 13 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ใช้น้ำทางการเกษตร มี 3 ตำบล 22 หมู่บ้าน ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 4 กิโลเมตร

7. แม่น้ำน่าน

8. อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก 6 แห่ง ได้แก่ อ่างน้ำหก อ่างห้วยแต อ่างห้วยหละ อ่างห้วยเหล็ก อ่างห้วยป่าขุย และอ่างห้วยถ้ำ

ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ มีป่าไม้ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติศรีน่าน และอุทยานแห่งชาติขุนสถาน โดยพื้นที่ป่าส่วนใหญ่ของอำเภอน่าน้อยอยู่ในเขตป่าสงวน สามารถแบ่งออกเป็นจำนวน 5 พื้นที่ป่า ดังนี้

1.

ป่าฝั่งขวาแม่น้ำน่านตอนใต้ มีเนื้อที่ประมาณ 527,969 ไร่

2. ป่าน้ำหว่า ห้วยสาละ มีเนื้อที่ประมาณ 533 ไร่

3. ป่าแม่สาครฝั่งขวา 75 ไร่

4. ป่าสาละ 3,010 ไร่

5. ป่าห้วยจง และห้วยสาละ 232,680 ไร่

และมีพื้นที่ป่าที่อยู่นอกเขตป่าสงวน โดยกันออกจากป่าสงวน มีพื้นที่ 34,389 ไร่ มีไม้ที่สำคัญอันได้แก่ ไม้สัก ไม้มะค่า ไม้ตะเคียน ไม้เต็ง ไม้รัง

การแบ่งเขตการปกครอง

1. ลักษณะการปกครองท้องที่ แบ่งออกเป็น 7 ตำบล 68 หมู่บ้าน
2. ลักษณะปกครองท้องถิ่น แบ่งออกเป็นเทศบาลตำบล 1 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 7 แห่ง

ข้อมูลสถานศึกษา

1. โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 29 โรงเรียน
2. โรงเรียนมัธยมขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 11 โรงเรียน
3. โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (ม.6) จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนน่าน้อย

สถานบันการเงิน

1. ธนาคารออมสิน สาขาน่าน้อย
2. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาน่าน้อย